

Oktatási Hivatal

A 2013/2014. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül más segédeszköz, illetve pótlap nem használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: OSZT.:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz.: város

..... utcahsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

.....

Összes pontszám: Javító tanár:

- 1) **Pótolja** a hiányzó *évszak*-, *hónap*-, illetve *napszak*-*nevet* a **verscímekben!**
 Figyeljen a **toldaléokra!** Csak a **pontos** kiegészítésért és a **költő** megnevezéséért kaphat **0,5 – 0,5** pontot. Részpont **(0,5)** adható.

a) **É v s z a k o k:**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) Emlékezés egy - éjszakára	
b) A közelítő	
c) chanson	
d) mozdony	
e) reggeli	
f) A puszta,	

b) **H ó n a p o k:**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) végén	
b)táj	
c) áhítat	
d) huszonhárom Rákospalotán	

c) **N a p s z a k o k:**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) kérdés	
b) részegség	
c) Körúti	
d) sugárkoszorú	

Az elérhető pontszám:	14
Az elért pontszám:	

- 2) A Rákóczi- és a 48-as szabadságharc közismert népdalai, népies (mű) dalai első soraiban **pótolja** a hiányzó **neveket** – egyenként **0,5** pontért! Az *első*, a *harmadik* és a *hatodik* sorban a vezeték - és a keresztnév együtt ér pontot!

a) „..... azt üzente, elfogyott a regimentje...”
b) „.....Palkó, Csínom, csontos kalabérom (karabélyom)...”
c) „..... rézágyúja fel van virágozva...”
d) „Te vagy a legény, pajtás...”
e) „Hej,, Bercsényi,”
f) „..... táborában két szál majoránna...”

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- 3) **Nevezze meg** az alábbi információk alapján a Móricz-novellák címét!

(Címenként **1-1** pont.)

a) Nem bántja a legkisebbet – A feleségének megvall mindent – Ajándék a gyerekeknek a vásárban – A csendőrnek megmagyarázza: a front „gyakorlata” vitte a bűnbe – A saját gyermeke nem tud hazudni.	
b) Kis János mindent „ütemre tesz” – Soha nem törődött vele senki – Álmai központi témája is az evés...	
c) Egészen más Bodri juhász és Veres juhász világa – A feleség az életét is kész áldozni azért, hogy az igazság (bármily fájdalmas az ő számára) kiderüljön – A bíró lélektani felkészültsége oldja meg a helyzetet – Mégis: talán furcsa a büntetés...	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

4) **Madách Imre** – kérdések:

a) **Szerb Antal** véleménye: „...az individuumot megöli a magányosság...”

A **Tragédiában Kepler** (VIII. és X. szín), valamint **Michelangelo** (XII. szín)

helyzete, sorsa alapján érvekkel támassza alá a fenti állítást!

(**Szereplőnként két-két helytálló** válaszáért, válaszelemenként **1-1**, összesen **4** pont.)

Kepler:

Michelangelo:

b) A **Tragédiában** többször szembekerül az **értékes EGYÉN** az **értéktelen TÖMEGGEL**. **Igazolja** e tényt az **Athén** és a **Konstantinápoly/Bizánc** színből!

(**Két-két jó** válasz – **4** pont.)

Athén:

Konstantinápoly/Bizánc:

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

5) **Nevezze meg az álom-motívumot művébe építő *költőt* és *alkotásának címét*!**

Az idézeteket *eredeti helyesírással és formában* közöltük.

(Helyes válaszelemenként **1** pont.)

Az idézetek	A költő neve	Az alkotás címe
<ul style="list-style-type: none"> „...Csak én ülök ébren, féligszitt cigarettát érzek a számban a csókok íze helyett és nem jön az álom, az enyhétadó, mert nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár.” 		
<ul style="list-style-type: none"> „...Gémes kút, malom alja, fokos, Sivatag, láрма, durva kezek, Vad csókok, bambák, álom-bakók...” 		
<ul style="list-style-type: none"> „...Le is feküdtem. Ám a gép az agyban zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban, csak forgolódtam dühösen az ágyon, nem jött az álom. Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal, százig olvasva, s mérges altatókkal. ...” 		

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

6) Zrínyi Szigeti veszedelem című eposza különbözik (is) a *világirodalmi „társaitól”*.

Bizonyítsa e tényt **négy** helyes állítással!

(Helyes válaszonként **1** pont.)

a)
b)

c)
d)

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- 7) Az egyik szakíró Kosztolányi Dezső *Édes Anna* című regényének főbb szereplőit az „*értékember*” (1), illetve az „*érdekember*” (2) kategóriába sorolta. Számokkal jelölje, hogy az alábbi szereplők közül ki hova sorolható! (Helyes válaszonként **0,5** pont.)

<i>Édes Anna</i>	
<i>Druma Szilárd</i>	
<i>Vizyné</i>	
<i>Moviszter doktor</i>	
<i>Patikárius Jancsi</i>	
<i>Vizy Kornél</i>	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

- 8) Húzza alá a hibás adatokat a **Vörösmarty Mihályról** szóló életrajzi szövegben!
Nem szükséges javítania őket. (Felismert hibánként **1-1** pont.)

Vörösmarty Mihály 1800-ban született a Tolna megyei Nyéken. Műveltsége megszerzése útján kedvezően befolyásolta két paksi pap, Teslér László és Egyed Antal. Mivel szerelem-érzését Perczel Katinka nem viszonozta, világlátása sokáig borúlátó volt. A Görbön eltöltött időszak azonban bizakodóvá tette, s a Csajághy Flóra ihlette nászajándék-vers („A merengőhöz”) már azt bizonyította, hogy a költő megtalálta igazi hangját.

Vörösmarty híres epigrammái közül kiemelkedik a „Pázmán lovag”, „A Magyarország címere” és „A Guttenberg-albumba”. Az utóbbi alkalmi versnek készült (a könyvnyomtatás 350. évfordulójára), de sokkal több lett annál...

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

9) Valódi és elképzelt földrajzi tájak...

Írja az eredeti helyesírás szerint közölt idézetek mellé a szerző nevét és a címet!
(Hibátlan válaszonként 1 pont.)

Az idézet	A szerző neve A mű címe
„A felhő kimerült, A szélvihar elült, Lágyan zsongó habok Ezer kis csillagot Rengetnek a Dunán.”	
„Az nagy széles mező, az szép liget, erdő sétáló palotájok, Az utaknak lese, kemény harcok helye tanuló oskolájok. ...”	
„...S el kell hagyni a szép Körös vidékét, és sietni Dunánk felé, urunkhoz. ...” (Áprily Lajos fordítása)	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

10) Töltse ki a táblázatot!

(Helyes válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont.)

A szereplő neve	A szereplőhöz – a történet szerint – kapcsolódó állatfajta neve	A mű szerzője	A mű címe
Federigo degli Alberighi			
Baló Borcsa			
Jónás			
Eumaiosz, kondás			

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

11) Nevezzen meg **egy konkrét tény**t, amely bizonyítja: **költőinket kortársaik is segítették!**

(Helytálló megállapításonként **1 pont**.)

A költő neve	A segítő kortárs neve	A konkrét tény
József Attila	<i>Juhász Gyula</i>	
Berzsenyi Dániel	<i>Kis János</i>	
Janus Pannonius	<i>Guarino</i>	
Arany János	<i>Szilágyi István</i>	
Zrínyi Miklós	<i>Pázmány Péter</i>	
Petőfi Sándor	<i>Vörösmarty Mihály</i>	
Balassi Bálint	<i>Bornemisza Péter</i>	
Vörösmarty Mihály	<i>Teslér László és Egyed Antal</i>	

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

12) **Verstani feladat: Írja le az eredeti helyesírással közölt idézetek rímképletét, és nevezze meg a versszakot vagy versformát!**

(Helyes válaszonként 1 pont.)

A)

„...Királi méltóság, tisztesség, nagy jószág idővel mind elvesznek, Nagy kövek hamuá s hamu kösziklává nagy idővel lehetnek; Jó hírnév, dicsőség, angyali nagy szépség idővel porrá lesznek...” (Részlet)	
R í m k é p l e t	A versszak / strófa megnevezése

B)

„Különben én igazságos leszek, Más érdemét Istókra nem ruházom: S ha mit netán az övéhez teszek, Kárt amiatt másik bolond ne lásson. Éljen, ki nagy bolond volt, mint ezek! No már, az első versben kér'm alásson, Nem Istók, hanem Hübelé Balázs Érdeme volt a mindenbe kapás.” (Részlet)	
R í m k é p l e t	A versszak / strófa megnevezése

C)

„Ha felsóhajtok, emlegetve téged s neved, mit Ámor ujja írt szívembe, LAUdaként csendül belé a csendbe első édes szótagja ama névnek. S megpillantván REMek királyi lényed, erőm kettőződik dicséretedre. De - TARTózkodjál, nyelved rája gyenge -, int neved végén figyelmeztetésed. E szó is LAUdázni és RAjongni késztet tehát, amint néven neveznek, ki tisztos dicsben vagy méltó ragyogni: hacsak nem kezd Apolló háborogni, mert gőgös földi száj merészli ezt meg: örökzöld Laurusát szavába fogni.”	
R í m k é p l e t	A versforma megnevezése

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 13) Tanulmányai során többször találkozhatott a táblázatban közölt **idegen kifejezésekkel**.
Írjon melléjük **egy helytálló magyar jelentést!** (Helyes válaszonként **1** pont.)

Az idegen kifejezés, mondat	A magyar jelentés
Psalmus	
Planctus	
Iesus Nasareus Rex Iudeorum (I.N.R.I.)	
Ars poetica	
Fortuna	
Parainesis	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 14) **Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú**

Előttünk már hamvassá vált az út
 És árnyak teste zuhant át a parkon,
 De még finom, halk sugárkoszorút
 Font hajad sötét lombjába az alkony:
 Halvány, szelíd és komoly ragyogást,
 Mely már alig volt fények földi mása,
 S félig illattá s csenddé szűrte át
 A dolgok esti lélekvándorlása.

Illattá s csenddé. Titkok illata
 Fénylett hajadban s béke égi csendje,
 És jó volt élni, mint ahogy soha,
 S a fényt szemem beitta a szívembe:
 Nem tudtam többé, hogy te vagy-e te,
 Vagy áldott csipkebokor drága tested,
 Melyben egy isten szállt a földre le
 S lombjából felém az ő lelke reszket?

Igézve álltam, soká, csöndesen,
 És percek mentek, ezredévek jöttek, -
 Egyszerre csak megfogtad a kezem,
 S alélt pilláim lassan felvetődtek,
 És éreztem: szívembe visszatér,
 És zuhogó, mély zenével ered meg,
 Mint zsibbadt erek útjain a vér,
 A földi érzés: mennyire szeretlek!

Kérdéseink az *eredeti helyesírással* közölt **Tóth Árpád-vershez** kapcsolódnak:

- a) Nevezze meg az idézett **szóképeket** és / vagy **alakzatokat!**
 (Helyes válaszonként **1** pont.)

1) „... <i>halk sugárkoszorút...</i> ”	
2) „... <i>hajad sötét lombjába...</i> ”	
3) „... <i>Halvány, szelíd és komoly...</i> ”	
4) „... <i>És jó volt élni, mint ahogy soha...</i> ”	
5) „... <i>És percek mentek, ezredévek jöttek...</i> ”	
6) „... <i>áldott csipkebokor drága tested...</i> ”	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- b) Honnan származik a megidézett „*csipkebokor*” kifejezés? (1 pont)

.....

- Röviden értelmezze az eredeti kép jelentését! (2 pont)

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

- c) A költő említi az első versszak végén a „**lélekvándorlás**” szót. Ki volt az a **görög** filozófus (egyik műve: *Szókratész védőbeszéde*), és ki volt az a **magyar** költő (egyik műve: *Saját lelkéhez*), aki hitt a lélekvándorlás tanában / elméletében / hitvilágában?

(Helyes megoldásonként **1** pont.)

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

- 15) **Benedek Elek** *Félsz* című *meséjéből* idéztük a táblázatban rögzítetteket. **Válasszon egyet** a megadott *lehetőségekből*, és **írja a számát** a megfelelő idézet mellé.

(Helyes válaszelemenként **0,5 – 0,5** pont.)

1 = mesekezdet

2 = fokozás

3 = alliteráló variációs szóismétlés

4 = mellérendelő kapcsolatos szóösszetétel

5 = népies felkiáltás

6 = mesezárás

7 = mesei szólás, szólásmondás

8 = szám használata, ismétlése a nagyobb hatás érdekében

„... <i>Így volt, vége volt, mese volt.</i> ”	
„... <i>addig kérte, addig istenkedett neki...</i> ”	
„ <i>Volt egyszer egy király...</i> ”	
„... <i>Telt-múlt az idő...</i> ”	
„... <i>Hej, lett nagy felfordulás a palotában...</i> ”	
„... <i>ment, mendegélt...</i> ”	
„... <i>hét nap s hét éjjel mindig szólt a muzsika...</i> ”	
„... <i>Fel is út, le is út, amerre a szemed lát!...</i> ”	

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- 16) A környezetük *különcnek, bolondnak, „idejétmúlnak”* tartotta a megnevezetteket.
Töltse ki a táblázatot!

A szereplő neve	A szereplő egy jó cselekedete, amely minden korban értéket jelent (1 pont)	A mű szerzője (0,5 pont)	Az alkotás címe (0,5 pont)
Pongrácz István gróf			
az öreg Toldi Miklós			
Don Quijote			

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

17) E feladat a pályázó által választott, a **második** fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik.

A választott téma:

Indokolja meg a témaválasztását! Kerülje az *általánosságokat* (pl.: „...mert szeretem” stb.)!

A két konkrét, igényesen megfogalmazott válasz **1 - 1** pont.

1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2)

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

ÉRTÉKELÉS

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Pótlás a verscímelekben	14		
2)	Szabadságharcos dalok	4		
3)	Móricz-novellák	3		
4)	Madách-kérdések	8		
5)	Álom-motívum	6		
6)	Zrínyi: Szigeti veszedelem	4		
7)	Kosztolányi: Édes Anna	3		
8)	Vörösmarty-életrajz	6		
9)	Tájak	3		
10)	Szereplők - állatfajták	6		
11)	Segítő kortársak	8		
12)	Verstan	6		
13)	Idegen kifejezések - magyarul	6		
14)	Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú	11		
15)	Mese-sztereotípiák	4		
16)	„Bolondok” jó cselekedetei	6		
17)	A választott téma	2		
Az elérhető maximális pontszám		100		